

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö VN/5423/2020-MMM-34

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON ASETUKSESTA INVESTOINTITUEN KOHDENTAMISESTA

Pykälän 3 mukaan maatilan investointituella voidaan tukea seuraavia maatalouden harjoittamiseen liittyviä investointeja: 1) maatilojen kilpailukyvyn kehittämisen ja tilojen nykyaikaistamisen investoinnit 4–11 §:ssä tarkoitetuissa tuotantosuunnissa sekä kyseiset investoinnit ja hankinnat 12–15 §:n mukaisesti. Pykälä 9 koskee mehiläistaloutta ja pykälä 15 työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistäviä investointeja. Jo lausunnolla olleessa valtioneuvoston asetuksessa maatalouden rakennetuesta pykälässä 18 investointituen myöntämisen edellytyksenä on saman asetusluonnoksen 3 §:n 1 kohdassa (investoinnit maatilojen kilpailukyvyn kehittämiseen ja tilojen nykyaikaistamiseen) tarkoitettu investoinnissa liiketoimintasuunnitelman esittäminen. Ja näitä hankkeita koskisi myös yrittäjätulo vaatimus 25.000 euroa (9 § valtioneuvoston asetusluonnos maatalouden rakennetuesta).

Pohjois-Pohjanman ELY-keskuksen mukaan ei ole perusteltua, että työympäristön parantamiseen ja tuotantohygieniaan liittyvissä investoinneissa vaaditaan laajaa liiketoimintasuunnitelmaa ja yrittäjätulo vaatimusta. Samoin ei ole perusteltua vaatia sitä mehiläistaloudenkaan investoinneissa, koska yrittäjätulon saavuttaminen mehiläistaloudessa on erittäin haasteellista ja korkean yrittäjätulo vaatimuksen takia mehiläistalouden investoinnit loppuisivat mitä todennäköisimmin kokonaan. Mehiläistaloudessa voitaisiin asettaa aikaisempi pesäkohtainen minimimäärä (80 pesää) tuen saamisen edellytykseksi.

Asetusluonnoksen liitteen mukaan 15 §:n mukaisiin työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistäviin investointeihin myönnettäisiin avustusta 25 % ja 18 §:n mukaisiin eläinten hyvinvointia ja bioturvallisuutta edistäviin investointeihin myönnettäisiin avustusta 40 %. Tämä tukitasojen ero ohjaa tuen hakijoita hakemaan avustusta aina 40 % puolelta ja perusteluilla, että hanke edistää eläinten hyvinvointia. Tämä tulee tämä vaikeuttamaan merkittävästi tuen myöntämistä ja aiheuttamaan sekavuutta sekä asiakkaalle että hallinnolle. Koska tyhjentävää luetteloa tuettavista kohteista työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistävästä investoinneista ei ole olemassa, olisi hyvä säätää myös työympäristöä ja tuotantohygieniaa edistävien investointien avustuksen määrä 40 prosenttiin. Mikäli ero halutaan säilyttää, mitä emme kannata, tulisi kaikki edellä mainittuihin tukiin oikeuttavat hankkeet luetella ja listata erikseen kumpaan tukikategoriaan ne kuuluvat.

Pykälässä 4 säädetään: Tukea voidaan myöntää lypsykarjataloudessa tarvittavaan rakentamisinvestointiin ja nautakarjataloudessa emolehmätuotantoon kohdistuvaan rakentamisinvestointiin. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että pykälään lisätään minimissään maininta siitä, että nautakarjataloudessa myös lihakarjanavetan peruskorjaukseen voitaisiin myöntää tukea. Myös vasikkakasvattamoiden laajennukset tulisivat olla tukikelpoisia nykyisen eläinmäärän puitteissa, jotta uuden hyvinvointikorvauksen vaatimat suuremmat

kasvatuspinta-alat ja ehdot voisi täyttää ilman, että kasvattajat joutuvat vähentämään eläinmääriä. On myös harkittava lihakarjanavettojen vapauttamista kokonaan investointitukien hakukiellosta, koska tällä hetkellä vasikkaruuhka aiheuttaa haittaa lypsykarjataloudessa, koska vasikoilla ei ole kysyntää. Euroopassa vasikkaruuhkat ovat aiheuttaneet tilanteita, missä vasikoita lopetetaan niiden heikon kysynnän ja alhaisen hinnan takia (merkitään kuolleena syntyneiksi). Tämä menettelyn leviämisen estämiseksi tulisi huolehtia, että lihakarjataloudessa on riittävä kysyntä vasikoille. Lihakarjanavettainvestointien puuttuminen useamman vuoden ajalta on hidastanut rakennekehitystä ja vaikeuttanut alan kilpailukyvyn säilyttämistä.

Pykälän 16 ensimmäisen momentin muotoilua esitetään muutettavaksi seuraavanlaiseksi: *Maatilan investointitukea voidaan myöntää ympäristön tilaa ja kestäväää tuotantotapaa edistävään investointiin edellyttäen, että investointi edistää ympäristöystävällisemmän tuotantotavan tai teknologian käyttöönottoa.* Riittäisi, että täytyisi joko ympäristöystävällinen tuotantotapa tai teknologian käyttöönotto. Molempien vaatimusten edellyttäminen yhtäaikaaisesti rajaa aivan liikaa tuettavia kohteita.

Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että pykälän 16 toisen momentin kohtaa 1 muutetaan niin, ettei peruskuivatusalueella mahdollisesti sijaitsevat uudet raiviot estä peruskuivatushanketta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että pykälään 17 lisätään maininta, että biokaasulaitoksilta edellytettäisiin liiketoimintasuunnitelmaa tai vastaavaa laskelmaa, jonka avulla investoinnin kannattavuus ja taloudellisuus voidaan arvioida.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää, että 19 § toisen momentin kohtaa muutetaan seuraavanlaiseksi: *Suunnitelmaan sisältyvän investointituen enimmäismäärä maatilaa kohden on 1 500 000 euroa kolmen verovuoden aikana ja tätä voidaan korottaa enintään 1 800 000 euroon mukaan lukemalla se määrä, joka kohdistuu 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettuihin investointeihin.* Tämä olisi perusteltua, koska aiempien ohjelmakausien aikana on havaittu 1 500 000 euron investointikatkon aiheuttavan jo nyt tarpeetonta hankkeiden porrastamista yli kolmen vuoden aikajanelle. Rajan korottaminen edellyttämällä 3§:n 1 kohdassa tarkoitettuja investointeja kannustaisi niiden suunnitelmalliseen tekemiseen.